OPOLSZCZYZNA WALENCJA - WSPÓŁPRACA W ZWALCZANIU WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

W okresie 01.03.2013 r. – 30.11.2013 r. uczestniczyliśmy jako partner w projekcie „Opolszczyzna- Walencja – współpraca w zwalczaniu wykluczenia społecznego" realizowanego w ramach programu Leonardo da Vinci, będącego komponentem Programu „Uczenie się przez całe życie". W projekcie uczestniczyli przedstawiciele samorządów powiatowych z woj. opolskiego: z 4 powiatowych urzędów pracy, 2 ośrodków pomocy społecznej, dwóch powiatowych centrów pomocy rodzinie. Uczestnikami projektu były także osoby delegowane przez 3 instytucje szkoleniowe, mające siedziby w naszym województwie, osoby reprezentujące związki pracodawców – 2 izby gospodarcze oraz przedstawiciel fundacji, statutowo wspierającej osoby niepełnosprawne. W ramach realizacji projektu w dniach 19.05-02.06.2013r oraz 02.06-16.062013r dwie 12- osobowe grupy uczestników projektu uczestniczyło w profesjonalnych wizytach w instytucjach, stowarzyszeniach, fundacjach zajmujących się osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym w Walencji (Hiszpania). Podczas spotkań z hiszpańskimi kolegami zapoznawali się z ich metodami, instrumentami i środkami stosowanymi przez nich, wymieniali swoje doświadczenia, dyskutowali o bieżących problemach. Uczestnikami projektu były osoby pełniące kluczowe funkcje (w tym zarządzające) w swoich instytucjach o kierunkowym wykształceniu, wielu kursach dokształcających oraz wieloletnim doświadczeniu w pracy na rzecz kształcenia zawodowego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W efekcie obserwacji poczynionych w trakcie wizyt, można stwierdzić, że największym zagrożeniem zarówno w Polsce jak i w Hiszpanii, dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jest obecnie długotrwałe bezrobocie. Barierami utrudniającymi znalezienie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych, a tym samym powodującymi zagrożenie wykluczeniem społecznym są m.in.:

- brak doświadczenia zawodowego i umiejętności praktycznych bezrobotnych, wynikający z faktu iż nigdy nie byli zatrudnieni lub pracowali wyłącznie
  w jednej branży,
- niski poziom wykształcenia lub wykształcenie niedopasowane do aktualnych wymogów rynku pracy,
- brak specyficznych umiejętności i uprawnień, brak znajomości języków,
- dyskryminacja ze względu na płeć, wiek, posiadane dzieci, niepełnosprawność;
- mała mobilność;
- brak połączeń komunikacyjnych;
- brak środków na prowadzenie i uruchomienie własnej działalności gospodarczej;
- długa przerwa w uczestnictwie w rynku pracy;
- utrwalone w świadomości pracodawców stereotypy dotyczące zatrudniania osób starszych,
- brak doświadczenia z zastosowaniem nowoczesnych technologii, zwłaszcza w zakresie obsługi komputera.

Działania podejmowane przez urzędy pracy w Polsce nie są w stanie zaspokoić potrzeb wszystkich osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W walkę z długotrwałym bezrobociem powinny zaangażować się również inne organizacje i stowarzyszenia, podobnie jak funkcjonuje to w Walencji i całej Hiszpanii.

Odbywając wizyty studyjne w różnych instytucjach i zakładach na terenie Walencji doszliśmy do wniosku, iż w Polsce jak i w Hiszpanii stosuje się podobne formy wsparcia dla osób pozostających bez pracy. Specyficzną różnicą jaką zaobserwowaliśmy jest fakt, iż Hiszpanie bardzo cenią sobie pracę z osobami bezrobotnymi w grupach kilku osobowych. Najczęściej grupy takie tworzone są zgodnie z posiadanym wykształceniem, stopniem niepełnosprawności, a także w określonym przedziale wiekowym. Warto polecić taką propozycję pracy dla doradców zawodowych, konsultantów czy asystentów w naszym kraju. Niestety praca doradcy czy konsultanta w Polsce jest mniej efektywna, ponieważ najczęściej jeden specjalista obejmuje nie kilkadziesiąt lecz kilkaset osób.

Pracownicy wizytowanych instytucji podkreślali znaczenie pracy doradcy zawodowego w ukierunkowaniu osób bezrobotnych, w profilowaniu ich umiejętności czy predyspozycji zawodowych, a także w planowaniu ścieżki kariery zawodowej. Zwracano uwagę na szkolenie osób bezrobotnych w różnych kierunkach zawodowych. Doposażenie osoby w pakiet szkoleń to inwestycja w zasoby ludzkie. Ponieważ posiadanie dodatkowych umiejętności przyczynia się do większej mobilności na rynku pracy, zwiększa szanse na znalezienie zatrudnienia, a tym samym w znacznym stopniu wpływa na poprawę jakości życia zarówno jednostki jak i jej rodziny.

Godna polecenia jest również działalność IVAJ, który oferuje pakiet wsparcia dla osób nieaktywnych zawodowo, m.in.:

- pomoc w znalezieniu pracy oraz mieszkania;

- dostęp do dóbr kultury poprzez wydawanie kart uprawniających do korzystania ze zniżek;

- animacja czasu wolego dla osób objętych wsparciem;

- prowadzenie różnego rodzaju akcji społecznych z uwzględnieniem specyficznych grup osób bezrobotnych.

Poza tym bardzo pozytywnie oceniliśmy działalność Stowarzyszenia ONCE. Dochody
z prowadzonej loterii przeznaczone są na pomoc dla osób posiadających stopień niepełnosprawności. Działalność tego typu stowarzyszenia w naszym kraju w dużej mierze przyczyniłaby się do poprawy sytuacji życiowej wielu osób niepełnosprawnych.

Na terenie Hiszpanii funkcjonują zakłady pracy chronionej, które umożliwiają osobom niepełnosprawnym integrację ze środowiskiem lokalnym nie tylko poprzez uczestnictwo
w warsztatach terapii zajęciowej. Działalność tych zakładów promuje tworzenie i koordynację centrów opieki dla w/w osób. Ponadto osoby niepełnosprawne mogą uczestniczyć
w kształceniu zawodowym w ośrodkach pracy, w których prowadzona jest nauka zadań zawodowych.

Byliśmy pod wrażeniem współpracy Związków Zawodowych z pracodawcami. Zaangażowanie związków jest widoczne w szybkim reagowaniu na ofertę pracy. Często dbają o interesy przyszłych pracowników jak i już tych zatrudnionych u pracodawców Niestety takiego zaangażowania i współpracy brakuje na polskim rynku pracy. Publiczne służby zatrudnienia realizują oferty pracy zgłaszane przez pracodawców, ale nie posiadają uprawnień
w egzekwowaniu form zatrudnienia proponowanych przez zakłady pracy. Aktywna działalność związków zawodowych przyczyniłaby się do stworzenia bardziej przyjaznych warunków podejmowania pracy z korzyścią dla osób bezrobotnych.

W końcowej fazie tego podsumowania należy wspomnieć o uzyskanych korzyściach, będących efektem naszej wizyty w Hiszpanii w miejscowości Walencja i jej okolicach. Korzyści należy wymienić w trzech płaszczyznach: kulturowej, zawodowej i osobistej.

W zakresie kulturowym:

- zwiedzanie zabytków (miejsca sakralne, zabytki kultury)
- poznanie zwyczajów i tradycji;
- otwartość i tolerancja innych kultur.

Korzyści uzyskane z punktu zawodowego:

- wymiana doświadczeń;
- wzbogacenie kompetencji zawodowych;
- kompetencje językowe;
- nowe techniki promocji usług;
- metody i techniki pracy z grupami zagrożonymi wykluczeniem społecznym;
- staże i praktyki zawodowe w ramach wymiany międzynarodowej;
- innowacyjne działania instytucji zajmującej się dziedziną kształcenia i szkolenia zawodowego;
- kultura pracy i warunki pracy w Hiszpanii.

Wśród korzyści uzyskanych na płaszczyźnie osobistej, należy zwrócić uwagę na:

- poznanie obyczajów i historii Hiszpanii;
- motywacja do kształcenia się przez całe życie;
- możliwość zwiedzania pięknego miasta Walencja i prowincji;
- zawarcie nowych znajomości;
- przełamanie barier językowych.

Naszym zdaniem - innowacyjne rozwiązania zmierzające do zapobiegania wykluczeniu społecznemu, które oferowane są przez instytucje na terenie Hiszpanii – nie jesteśmy w stanie przenieść na teren działania lokalnego. Ponieważ większość instytucji zajmuje się grupami osób w różnych kategoriach. Pozazdrościć można naszym znajomym z Hiszpanii, iż mają możliwość skierowania swoich usług do konkretnych grup zawodowych, najczęściej wyselekcjonowanych m. in. pod kątem predyspozycji zawodowych bądź wieku. Praca z osobami w grupach składających się z kilkunastu osób sprzyja jakości i efektywności podejmowanych działań. Jak również zapobiega występowaniu zjawiska wypalenia zawodowego wśród pracowników danej instytucji.